

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LVIII. ÉVFOLYAM • 653. SZÁM

9.

2014. SZEPTEMBER

TOLNA ÉVA

A háromlábú szék

Az apámról nincs sok emlékem. Annyit tudok róla, hogy csizmadia volt, és kislánykoromban sokat helytelenkedtem a műhelyében, amiért mindig járt valamilyen büntetés. A legnagyobb az volt, amikor a csirizzel, amivel dolgozott, „beleragasztott” a gyékénnyel bevont kisszékembe. Akkor úgy éreztem, hogy onnan soha többé nem fogok kiszabadulni.

Ilyenkor különböző történeteket találtam ki magamnak, ezekkel töltöttem ki a büntetés idejét. Leginkább az angyalhajakat számolgattam, amiket a meszelő hagyott a falon az őszi nagytakarításkor. Azokat hívtam segítségül, és mindig volt foganatja, mert apám rövid időn belül kiengedett a „fogságból”. Ezzel a büntetéssel soha nem dicsekedtem, sőt az apám mesterségéről is hallgattam, mert a csizmadiákról sok csúfolódó mondókát hallottam. Ezek közül számomra ez tűnt a leggúnyszerűbbnek:

*Gyula, Jóska, emberfia,
tátott szájú csizmadia,
megetted a suvickot,
nem nő ki a bajuszod.*

Apámnak valóban nem volt bajusza. Hogy megette-e a suvickot, azt mégsem mertem soha megkérdezni tőle, meg nem

is volt rá lehetőségem, mert még csak néhány betűt ismertem, amikor itt hagyott. Legjobban télen hiányzott, amikor kinőttem az általa készített kiscsizmámat.

Sokkal később, a váradi iskolában az egyik görögórán a tanár eszembe juttatta az apámat. Hét bölcsről beszélt, akiket a honfitársaik igen nagyra becsültek. Tekintélyüket és dicsőségüket egy háromlábú székkal szerezték. A szék rendre mindnyájukat körbejárta, ők maguk küldözgették egymásnak.

– De hogyan került hozzájuk a háromlábú szék? – érdeklődtem türelmetlenül.

– Egyszer a halászok kivetették a hálójukat – folytatta a tanár a meséjét –, és a fogást a milétoszi emberek láthatatlanban megvásárolták. Mikor azonban a hálót kihúzták a vízből, hal helyett egy aranyból készült, háromlábú szék volt benne. Sehogyan sem tudtak megegyezni, kié legyen a szék. Felkeresték a jóst, aki azt tanácsolta nekik, hogy adják a széket a legbölcsebb embernek.

– Az én apám lett volna az a legbölcsebb ember? Hiszen a háromlábú szék most is ott van a műhelyében, csak az arany koppott le róla. De miért nem beszélt soha erről? – kérdeztem a tanártól izgatottan.

– Mert a bölcsek jelessége a szerénység – válaszolta a tanár komolyan.

Új erővel, kedvvel teli
tanévkezdést kívánunk
gyermeknek, tanítóknak és szülőknek.

Azzal, hogy a Napsugárt választottátok játszó-
és tanuló-társnak, máris kiérdemeltétek a bölcsek
aranyshékét. Küldjük nektek szeretettel
és sok-sok meglepetéssel együtt.
S mert a székhez asztal is jár, a szeretetből
pedig derű fakad, hipp, hopp, máris itt van
első meglepetésünk...

Lapozzatok csak tovább!

LÁSZLÓ NOÉMI

Osztálykép

Ez a fénykép száz éve készült.
A kislányok lába keresztben rajta.
De csak bokánál. A hajuk
a loknis-masnis fajta.

Cipő, ruha fehér,
nyakukban rőt szalag.
A tanító úr ráncai
nagyon szigorúak.

Az egész elég szürke,
homályos, elmosódott.
Az osztály két világháborún
keresztűlsodródott.

De itt még mindenki
nyitott szemmel remél,
s csak a tanító szigorú
ábrázatától fél.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Régi iskolám

Képzeltetek el egy házat,
benne gyereket vagy százat,
s a padlóból, most is érzem,
petróleum szaga áradt.

Ott jártam én iskolába,
s hittem, hogy a hite nélkül
minden apró gyermek árva:
így indultam a világba.

Azóta már sokszor jártam
mindenféle iskolákban,
s bár az emlék régi, kopott,
annál szebbet nem találtam.

DERÜLJ, DERÜLJ!

Terülj, terülj, asztalkám! – Te mivel szoktad megrakni képzeletben a szegényember csodaasztalkáját? Jólesik a finomság, fontos a betevő falat (Istenem, hány millióan éheznek ebben a pillanatban is!), de ne feledd, hogy lelkednek is szüksége van jóféle táplálékra. Legfőképpen szeretetre és derűre.

Írtatok már rólunk, hogy a Napsugár tele van okossággal és boldogsággal.

Mostantól a derűre is jobban figyelünk: új rovatunk asztala mindig tele lesz tréfás verssel, rajzzal, szó-mókával. Hát *derülj, derülj, asztalkám!*

Szeptemberi csemegénk egy kis tanévnyitó vidámság!

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Vidámpark

Ha eljössz velünk a Vidámparkba,
Kipirulsz, mint egy vonatánalma.
Visítózunk és ijedezünk vígan,
Ez a legjobb a Vidámparkban.

Ha eljössz velünk a Szomorúparkba,
Szomorúfűzkoszorút fonok a hajadba.
Elringatózunk egy szomorú dalban,
Ez a legjobb a Szomorúparkban.

ZSIRAI LÁSZLÓ

Tanulság

Mérges medve mint morog,
hogy nem talál mézet!
Háborúban háborog
így a tengerészet.

Ha megbukik a terve,
belekezd egy másba,
reményeit rengetve
cammog a málnásba,

mert mindenki törekszik,
jó legyen a kedve,
és ahogyan öregszik,
bölcsül minden medve.

ROMHÁNYI JÓZSEF

Varjúnóta

Egy varjú nótát írt a dalosversenyre.
Rezgett faháncs-bogáncs, amikor elzengte:

– Elszáll a nyár, kár!
Lucskos ősz vár már.
Ha túl nagy a sár,
felszállok a fár.

Nem okozott bajt a sor végén az űr,
ezt a dalt hozta ki győztesnek a zsűr.

BERTÓTI JOHANNA

Fogorvosnál

Fogorvosom folyton kérdez,
miközben keze a számban:
Milyen volt a vakáció?
Hogy megy újabban a számtan?

És egyébként? Az iskola
milyen? Hogy van apu, anyu?
S a fogaik rendben vannak?
Hogy van a testvérem, Samu?

Ülök csendben, hagyom, hogy a
válaszaim kitalálja,
hisz tudom jól, ha felelnék –
az neki annyira fájna!

MARKÓ BÉLA

Mit üzennek a rokonok?

Azt mondja az ángyom:
nincs egy ócska rongyom.
Azt mondja a sógorem:
elfogyott a jó borom.
Azt mondja a druszám:
kiürült a bukszám.
Azt mondja a hugicám:
elrepült a tubicám.
Azt mondja a kiskomám:
nekem nincsen diplomám.
Azt mondja a násznagyom:
ez a szekér ráz nagyon.

Ennyit ér a sok rokon!
Tarisznyámat megrakom,
viszek szekérekereket,
galambászó gyereket,
pénztárcát és boroskorsót,
ágyomnak egy hegyes orsót,
s hogy te se sírj, kiskomám,
kijárom az iskolát,
s hozok neked diplomát!

21.

NAPSUGÁR- TÁBOR

Illyefalva, 2014

Dicsőszentmártonba jöttünk,
a bástyájában lefeküdtünk.
Reggel korán felébredtünk
sok finomat reggeliztünk
csapatunkként verset mondtunk
énekellettünk, kiralyadunk
sorban sorban bemutatkoztunk
bástya - zárlót lábrüheltünk
elállott a Remény-szajunk.

Az idén bélyeggyűjteményével nyert tábort a **csíkszeredai József Attila Iskola III. C**, a **kolozsvári Zenelíceum III.**, a **négyfalusi Zajzoni Rab István Líceum III.**, a **nagykárolyi Kalazanci Szent József Líceum II. A osztálya**, a **kézdiszentkereszti II.**, az **oroszhegyi II.**, a **sarmasági III. B osztály**.

A **nyárádszeredai csapat** a Kurutty-verseny, az **érmihályfalvi IV. osztály** a **nagyváradi Mesevetélkedő**, a **szatmárnémeti Hám János Líceum IV. osztálya** a Barangolás az EU-ban Verseny, a **nagyváradi Szacs vay Imre Iskola IV. B**, a **marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum IV. osztálya**, a **dicsőszentmártoni IV. D osztály** a Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedő országos győzteseként jutott el a Napsugár-táborba.

Kedves szöveg!
 Nagyon jól sikerült a szombat
 napján a táborban. Itt mindenki
 nagyon jól program van. A táborban
 történelmi, királyválasztás,
 csapatverseny stb. Nagyon
 könnyű és érdekes is. Ez élet
 nagy tábor.
 Szeretettel Kiki
 20. július
 Illyefalva

A tábor támogatói:

nka
 Nemzeti Kulturális Alap

Pénzszaporítók

Aznap, amikor az ős kivillantotta rőt üstökét a fák koronái közül, a folyón ponyvák-
kal és rudakkal megrakott tutajok érkeztek. Pár órán belül óriási sátrak feszültek
a parti szomorúfüzek alatt, és csillogó-villogó hirdetőtáblák jelentek meg: FIGYELEM,
FIGYELEM! CSODÁLATOS PÉNZSZAPORÍTÁS! HOZD IDE A PÉNZED, HÁROM
NAP MÚLVA MEGKAPOD A HÁROMSZOROSÁT!

– Még hogy pénzszaporítás – hümmögte Galambdúc Tóbiás gyanakvóan, s még a fel-
hőtologatást is félbehagyta, hogy jobban szemügyre vehesse az idegeneket.

A szenzáció hírére a gyerekek előkotorták megtakarított zsebpénzüket, és izgatottan
sorakoztak a sátrak előtt. Áadták a pénzt a pénztárosnak, egy ravasz tekintetű, kucs-
más fiatalembernek, aki piros kártyácskát nyomott a kezükbe, rajta a betett pénzösszeg
háromszorosával.

– Jöjjetek csak, jöjjetek! Ti vagytok a bátrak, akiknek elsőként üti potyapénz a mar-
kát. Ti lesztek a mi kis hírvivőink – dörzsölte a tenyerét a kucsmás.

Harmadnap már kora reggel ott toporogtak a gyerekek a sátraknál. Kártyáikat a pénz-
táros azon nyomban be is váltotta. Dagadt a zsebük a sok aprópénztől.

– Mennyi pénz, hurrá, hurrá – kiáltották, és meg sem álltak a fagy-
laltozóig. Ötösével rendelték a gombócokat, majd felvásárolták
a csemegebolt teljes csokoládékészletét.

A sikeres pénzszaporítás hírére a falu legszegényebb
embere, Mihók is elvitte egyetlen lyukas garasát, s há-
rom nap múlva három lyukas garas lapult markában,
amit azon nyomban vissza is adott a kucsmásnak,
hogy tovább fialtassa. Így tett a kilenc lyukas garas-
sal is. Ettől kezdve Mihók nem foglalkozott mással,
mint a napok és a garasok számlálgatásával. Eladta
kis viskóját, az árát elvitte a kucsmás sátrához, és
az árok szélén palotákról álmodott. Amikor már
összegyűlt a palotára valója, egy ménest is álmo-
dott hozzá, és otthagya a temérdek pénzt a
kucsmásnál, hogy tovább szaporodjon.

– Kisasszony, magácska nagyon jól mu-
tatna leendő palotám hetedik tornyában –
súgta a falu legszebb lányának fülébe. – Istálló-
szolgákat alkalmazok jövődő ménesembe.
Elszegődnél hozzám? – kérdezte az egyik
gazda fiától.

Mihók példájától mások is bátorságra kaptak.
Előkerültek a kis és nagyobb tartalékok a duny-
hák puha toll-rejtekeiből, a szoknyák korcából, az
almáriumból, a kakukkos órából. A folyóparton
a sátor előtt sor kígyózott. Három nap múlva fe-
szesre dagadt erszénnyel tértek haza, akik nye-
reségüket nem akarták tovább fialtatni. A falu
vibrált az izgatottságtól. Akik megháromszo-

rozták pénzüket, vásárról vásárra jártak, akik még gyanakodtak, és nem merték felkeresni a sátrakat, irigykedve lesték a szomszéd gazdaságának gyarapodását.

Galambdúc Tóbiás és barátai Guruló Gereben kertjében gyűltek össze, hogy megtanácskozzák a történeteket.

– Nem lesz jó vége. Az idegenek egyre sunyibb ábrázattal dörzsölik a markukat – kezdte Tóbiás.

– Hiába intettem óvatosságra a szomszédomat, azt válaszolta, hogy bolond lenne, ha nem élne a szerencséjével – szölt Menyét Ábris.

– A könnyű meggazdagodás lehetősége azokat is megingatja, akik még józan ésszel távol tartják magukat a sátraktól – mondta Guruló Gereben homlokát ráncolva.

– Hívjuk össze a falutanácsot – javasolta Madarász Béni.

Ám a barátokat mindenki elutasította:

– Nem kérünk az élehetetlenek jótanácsaiból, szöszaporítás helyett inkább a pénzszaporítással törődjete.

Mihók felkereste Guruló Gerebent.

– Nagyszerű tervet eszeltem ki – kezdett bele mondókájába. – Bérbe venném a gyógyforrásodat, és egy hatalmas élményfürdőt alakítanék ki. Ide járna ország-világ, csak úgy dölne a pénz. A nyereségből felvásárolhatnánk a szomszéd falut, aztán az azzal szomszédosat, és így tovább. Miénk lehetne a fél világ – hadarta kipirult arccal.

Gereben szótlanul ült kerekcskójában. Egy cinke röpött a vállára, és csöret a gallérjába törölgette. Mihók keze lendült, hogy elhessintse a madarat, de Gereben csendesesen leintette.

– Mihók, Mihók, légvárakat építesz, és úgy pöffeszkedsz bennük, mint egy ostoba földesúr. Nem veszed észre, hogy mások palotájához hordod a követ, mások lovait patkolod? – mondta szomorú arccal.

A folyóparti sátraknál hosszú sor kanyargott.

A szomszéd falvakból is áramlott a nép. Senki sem akart kimaradni a könnyű meggazdagodásból. Akinek nem volt pénze, a jószágait, a házat adta el, hogy az árát megszoríthassa.

Egy vasárnap reggel azonban, amikor tengernyi ember érkezett a folyópart-ra, hogy kiváltsa nyereségét, a sátraknak se hírük, se hamvuk nem volt. A kucsmás és társai az éjszaka leple alatt bezsákolták a rengeteg pénzt, tutajra szálltak, és továsiklottak a sötét folyón.

– Jaj nekünk! Földönfutókká lettünk! Becsaptak, rászedtek, átejtettek bennünket! – jajveszékelt mindenki.

Csak Mihók hahotázott egyre hangosabban, félelmetesebben. Sovány testét görcsbe húzta a nevetés, mely aztán élete végéig elkísérte a félnótássá lett földönfutót.

Galambdúc Tóbiás, Madarász Béni és Menyét Ábris megrendülten figyelte a templomtoronyból a kétségbeesett tömeget. Kis idő múlva Tóbiás lábujjhegyre állt, két kezét az égre tárta, és összerelt néhány testes felhőt. Negyven napig esett egyfolytában. Az eső lemosta a könnyecsképeket, megárasztotta a patakokat, felduzzasztotta a folyót, mely kiszállt medréből, és elsimította a szomorúfüzek alatt sátorozó csalók utolsó nyomát is.

A Rétyi Nyírmondája

Népmonda

Réges régen sűrű nyírligetek borították itt a homokhátaikat. Építésre, legeltetésre alkalmatlan hely volt ez, az emberek mégis szívesen telepedtek meg a környéken, mert a nyírligetekben megbújó tavacskákban tündérek laktak. Nappal hínárpalotáikban pihentek, manók, óriáskigyók és teknősbékák vigyázták nyugalmaikat. A nap tűző fénye sem zavarta őket, hiszen a tavak felszínét színpompás tavirózsák fedték. Esténként, amikor sötétségbe borult a táj, előjöttek. Énekeltek és táncoltak, fürödtek a holdfényben tündöklő tavakban, kibontották aranyhajukat, nyírfából kosarat fontak. Vidám éneküket örömmel hallgatták az emberek.

A békés élet azonban nem tartott sokáig. A közelben álló szacsvai várban gonosz óriások éltek. Temérdek kincset halmoztak fel a vár alatt, de nem volt elég nekik, fosztogatták a környék falvait. Az emberek rablólovagoknak hívták őket.

Egy alkalommal, amikor épp fosztogatásból tartottak hazafele, a szacsvai várba, az óriások vezére meghallotta a nyíresből kihallatszó vidám tündérszívajt.

– Mi ez? – morogta. – Ki merészel itt mulatozni? Gyerünk, nézzünk utána!

Óvatosan, hogy zajt ne keltsenek, a gonosz óriások belopóztak a nyírfaligetbe. Meglátták a mulatozó, fürdőző tündéreket.

– Nocsak – suttogta az óriásvezér –, ha ezt a várúr megtudja, megjutalmaz minket.

Azzal csendben, ahogy jöttek, kiosontak a fák közül, és vitték a hírt a várúrnak.

– Tündérek? – csillant fel a várúr gonosz szeme. – Épp ilyen népségre van nekem szükségem. Forduljatok vissza, fogdossátok össze, és hozzátok elém őket!

Az óriások rajtaütöttek a tündéreken, összefogdostak ahányat tudtak, nyergükbe

emelték őket, és vágattak is a várba, a bőséges jutalom reményében.

Olyan nagy sikoltozás, jajveszékelés szállt fel a nyírfaligetekből, hogy az emberek meghallották, kapát, kaszát ragadtak, és siettek a tündérek megmentésére.

Elkéstek. A tavak vizén szétépett tavirózsák, felborult nyírfakosarak és néhány aranyszínű tincs jelezte, hogy a tündérek ideje lejárt. Akik megmaradtak közülük, azok a tófenékre menekültek. Nem táncoltak, nem fürdöztek többé, énekük is napról napra panaszosabb lett. Nem telt bele sok idő, a nyírfaligetek elnéptelenedtek.

Megváltozott az egész táj. Szomorú lett és kietlen, mintha a tündérekkel együtt az élet maga is tovatűnt volna innen. Az óriások eltűntek, a nyírfaligeteket az ember vette birtokba. A zsenge füvet, amelyen nemrégiben tündérek lépkedtek, most bőgő, mekegő, bégető állatok tiporták. A nyírfák száma is megfogyatkozott, tavirózsát ma már csak elvétve láthatunk. A tavak többsége eltűnt, csak imitt-amott lelhetjük fel nyomait azon régi időknek, amikor még békés, vidám tündérek laktak a Rétyi Nyír aprócska birodalmát.

Keresztvár és a Béldiek

ORBÁN BALÁZS nyomán

Midőn a német rend kiűzetett az országból, a nyiényi várat és környékét egy Thiel nevű német gróf nyerte el. Tőle származik Nyiény román neve, azaz Teliu.

Ezen Thiel grófnak volt egy gyönyörű leánya, kinek kezére egyaránt vágyott egy Úzonban lakó Béldi és egy Zágónban lakó Mikes.

Mindketten gyakori látogatók voltak Thielnél, ki Mikest választá leánya férjéül. De a leány Béldit szerette titokban, s Béldi is lángolt a leányért. A grófkisasszony húskomornája volt a titkos postás, aki szerelmes leveleiket vitte-hozta.

Egy nagy medvevadászat alkalmával, melyre a vidék leventéi mind összesereglettek, egy sebesített medve Thielre rontott. Midőn a küzdésben kimerült gróf összegyűlék a bőszi vad áldozataiképpen,

az elősiető Béldinek ügyesen röptett kelevéze átszegte a medve szívét.

A hálálkodó Thiel az összefutott vadász-sereg előtt ünnepélyes fogadást tett, hogy élete megmentőjének bármely kívánságát teljesíteni fogja.

A vadászatot követő lakomán a gróf fölszólítja Béldit, hogy nyilvánítsa óhaját. Még kedves szürke harci ménét is odaígérte, ha az kellene a fiatal vitéznek.

– Nem szilaj harcmént kérek, hanem szelíd kis galambot – felelé Béldi –, leányodat, kit szeretek, s kitől viszont szerettetem.

Ez eleinte az öregúr kedvét elrontotta, de szavát vissza nem vehette, s beleegyezését kellett adnia. A vadászlakoma lakodalommá változott. Az eleinte morgó atya a vejét később nagyon megszerette, s gyermekeivel együtt boldog volt.

Elmondta a sepsiszentgyörgyi Sütő Katinka
Nóra és a keresztvári Erzse Júlia Antónia
a marosvásárhelyi Regemondó Versenyen

NYITVA VAN AZ ARANYKAPU

Köszöntelek, kíváncsi olvasóm! Ha még nem ismersz, bemutatkozom: **Kószabósza vagyok**, a Napsugár világjáró kissárkánya. Nem okádok tüzet, nem vagyok butuska Süsü-bábu, sem dinó. Viszont lehet, hogy hamar megöregszem, mert **borzasztóan kíváncsi vagyok**. Annyi titkot rejt a világ, és én úgy szeretnék többet tudni róla!

2002 óta röpködök a Napsugár-olvasó gyerekekkel közeli és távoli tájakon, múltban és jelenben. Honlapunkon (www.napsugar.ro) elolvashatod, mi mindenről meséltem eddig. De minél több idegen tájat, népet ismerek meg, annál inkább érdekel a saját országom, népem. Azt is megértettem, hogy **a világot** a hatalmasok, királyok, vezérek igazgatják, de **a faluközösségek tartják meg**. Ígyhát a magyar történelem fényes csillagai után népi műveltségünk őrzőit, a falusi mestereket, nótafaikat, mesemondókat, táncosokat mutatom be szép sorjában. Krónikásból vándor inaslegény leszek.

Az új tanév, az új Kószabósza-sorozat kapujában székelyruhában toppanok elétek. **Hadd meséljek nektek a székelykapuról**, amely fenséges szépséggel áll a székelyföldi porták előtt: Máréfalván szinte minden háznál, a többi faluban is ezrével, de szaporodik számuk szerte a Kárpát-medencében, Kanadában vagy Ausztráliában is. Székelykapu ível át a Csikmenaságra letérő országút fölött, a gyulakuti Művelődési Ház előtt vagy Orbán Balázs szejkefürdői sírjának ösvényén. Székelykaput állítottak Horthy Miklós tiszteletére Kenderesen vagy Szent Kinga emlékére a lengyelországi Ószandecen.

A fa korhad, **a legrégebb székelykapuk 400 évesek**, de Priskosz rétor, görög krónikás 448-ból származó leírása szerint ilyen kapu pompázott Atilla hun király fapalotája előtt is, és később egész Erdély területén elterjedt. Hajdani szilágyperecseni székelykapukról is vannak adataink.

Ha székelykaputok van, rajzold le. Ha nincs, tervezd egyet hagyományos arányokkal és mintákkal.

Békesség a bejövőnek, áldás a kimenőnek... Minden kapu véd és határol, elválasztja a kinti és a benti világot, megálljt parancsol az ellenségnek, és betessékel a barátot. A székelykapu azonban jóval több ennél: **jelkép és üzenet**. Olvassunk róla!

Öntudatos székely, módos, és szereti a szépet ez a család – üzeni minden gazda székelykapuja.

Büszke értékeire, és megtörhetetlen ez a közösség – üzenik a hazai és messzeföldi köztereken, emlékhelyeken magasló székelykapuk.

Gyárban, **géppel nem lehet készíteni**. A kapufaragás mestersége-művészete öröklődik nemzedékről nemzedékre. A székelykapu három oszlopon áll, befele nyíló, nagyobbik szárnya a megrakott szénásszekér, kisajtja az ember méretéhez igazodik. A lábakat szemöldökfa köti össze. Erre épül a zindelytetős, egy- vagy kétsoros galambbúg, galambdúc. A kapulábakat és a szemöldökfát kötések kapcsolják össze, ettől lesz **boltozatos, ölelő a kapu íve**.

A bárdolt cserfagerendákra, a kötésekre, a nagy fejű faszegekre és a kis-kapu fölötti táblára vésővel faragják, néha festik is a **napos, életfás, tulipános, madaras mintákat** – nem a cifraság kedvéért, hanem jelképes fohászként: Napként ragyogjon fölöttünk a Te szereteted, Urunk, adj nekünk kapaszkodó, tápláló gyökereket, erős törzset, virágzó, termő hajtásokat.

Nem görbült könnyen meg a gerince, a jelleme annak, aki ilyen délceg kapun át lépett ki az életbe. A mesehős nemcsak a szüleitől, a kapufélfától is elbúcsúzott, ha útra indult, és erre borulva sírta el bánatát. A szülők pedig nem magányosan, a tévé előtt kuksolva várták haza a fiatalokat, hanem a kapu melletti fedeles kispadon, a szakállszárítón a szomszédokkal diskurálva.

Nyisd ki, rózsám, kapudat...

Zsigmond Emese

Májusi megfejtések: A folyókat azért szabályozták, hogy ne öntsenek ki, és hajózhatók legyenek. A selyemhernyók számára eperfát ültettek, mert ennek levelével táplálkoznak. Budapest fontosabb Duna-hídjai: Árpád-, Margit-, Széchenyi- (Lánc-), Szabadság-, Erzsébet-, Petőfi-, Rákóczi-híd. Volt köztetek, aki Széchenyi békés, bölcs országépítését, mások Kossuth bátor, forradalmi útját választották. **Nyertesek:** Nagy Zsuzsa, Bogdánd; Márton Fanni, Lövete; a **szatmárnémeti A. Popp Líceum** tavalyi III. B osztálya.

KÁLMÁND

Kolozsvár

Bukarest

Itt születtem

*Lenn, az alföld tengersík vidékin,
Ott vagyok honn, ott az én világom...*

*Boszorkányok tanyája?
A hajdani Ecsedi-láp*

Kálmánd egyetlen temploma

Katolikus templombelső

Magyar anyanyelvű sváb falu

Falunkra, **Kálmándra** is illenek Petőfi sorai, hiszen a Tisza északi alföldjén terül el, Szatmár megyében, Nagykároly és a hajdani Ecsedi-láp közelében.

A település összlakossága ma 1 418 fő, túlnyomó többségük sváb származású, magyar anyanyelvű, római katolikus.

Az első település ezen a helyen a XI–XII. században alakult ki, nevét 1335-től említik a krónikák.

A svábokat 1752-ben Károlyi Ferenc gróf telepítette Kálmándra.

A római katolikus templom 1500, az iskola 1800 körül épült. 1862-ben tűzvész pusztította el mindkettőt. 1866-ra a templomot újjáépítették Ybl Miklós tervei alapján. Három harangunk közül kettőt a világháborúban beolvastottak, ám 1923-ban Aradon már újakat is öntöttek helyettük. Legnagyobb harangunk 575 kilós.

Templom egy, kápolna több is van Kálmándon. A Szőlőkápolnát a szőlőbirtokosok építették. A temetőben két kápolna és a Hősök Emlékműve áll.

Az 1862-ben leégett iskola helyett már 1863-ban, majd 1890-ben a falu új iskolát épített. A másik iskola-épület 1917-ben készült el. Az iskolában csak magyar, az óvodában magyar és német tagozat működik.

Ápoljuk sváb hagyományainkat

Ünnepeinket színessé, emelkedetté teszi a német népviselet, hangulatossá a fúvószenekar, amely 1834-ben jött létre. Jelenleg 20 tagja van. Rengeteg meghívást kap külföldről-belföldről egyaránt.

A szüreti bál régen a legények bálja volt, ma az egész falu együtt mulat, sokan népviseletben.

Ma is élő szokásunk a krampuszjárás. A krampusz december 5-én minden háznál felsorolja a gyerekek csínytevéseit, imádkoztatja őket, és megígérteti velük, hogy nem lesznek többé rosszak.

Húsvét másodnapján a legények a locsolásért nyers tojást kapnak. Délután a templom mellett csoportokat alkotnak, lerakják a tojásokat az út két oldalára, majd minden csapatból egy-egy legény versenyt fut a Kraszna-hídig. Közben a csapatfőnökök dobálják a tojásokat a lányokra, fiatalasszonyokra.

A templom védőszentjének ünnepét a svábok kirbálynak nevezik. Kálmádon ezt Szent Anna napján tartjuk, így emlékezünk Károlyi Anna grófnőre, aki az 1700-as években újjáépíttette a templomot.

Jellegzetes ételünk a nudli, strudli, csőröge, unkréc (császármorzsza), krumplis vagy túrós tészta (csusza). A kálmándiak évente beneveznek a strudlifestiválra a krumplival, túróval vagy lekvárral töltött, olajban sült finomsággal.

A Német Demokrata Fórumnak fontos szerepe van a pezsgő művelődési élet szervezésében.

Falunknak néptáncscsoportja, két énekkara és három futballcsapata van. Fűves edzőpályánk, röplabda és labtenisz pályánk sportolásra biztat, két tavunk nyáron hűs vizével, télen jegével hívogat.

Mi, iskolások a falu minden ünnepén fellépünk. Szép eredménnyel veszünk részt sokféle versenyen.

Testvéri kapcsolatot ápolunk a nagykárolyi iskolákkal, oda járunk könyvtárba, táncházba, színházba.

Ha erre jártok, nézzetek be hozzánk, gyönyörű a vidék, sok a látnivaló minden évszakban.

Mindenkit szeretettel várunk Kálmándra!

**Összeállították a IV. osztály tanulói
és Suhó Andrea tanítónő**

Iskolánk. Elődje 202 éve épült

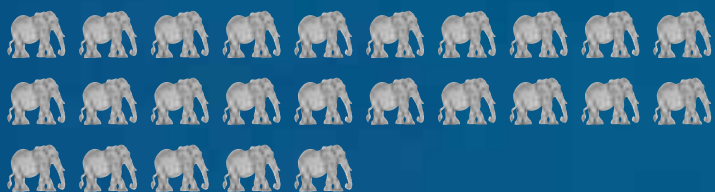

Fúvószenekarunk 1834-ben alakult

Az édesanyákat köszöntjük

Óriások

A kékbálnából 25 elefánt telne ki

Mekkora királyfi lesz belőle, ha leveti a békabőrt?

Az állatok minden csoportjában vannak óriások.

A legnagyobb emlős állat, a kékbálna elérheti a 30 méteres hosszúságot is és a 160–200 tonna súlyt, ami megfelel 25 elefánt vagy 100 ökör tömegének. Ennél még az őshüllők, a 26 méteres, 50 tonnás dinoszauruszok is kisebbek voltak.

A legnagyobb hal a rablócápa. 18 méter hosszúra és 40 tonna súlyúra is megnő. Félelmetes neve ellenére békésen „legelészik”: az óceánok felszíni vizeiből szedi össze az ott lebegő apró szervezeteket, és ügyet sem vet a közelébe merészkedő könnyűbúvárokra.

A békák csúcstartója, az afrikai óriásbeka 25 cm. A 20 cm-es észak-amerikai ökörbékák a békavilág legzengőbb „dalnokai”. Hangjuk mér-földekre elhallatszik, egész éjjel megszakitás nélkül bömbölnek, s mikor száztagú kórusuk rázendít, a gyengébb idegzetű partlakókat a kétségbeesés környékezi.

A hüllők ugyancsak bővelkednek óriásokban. A vízi óriáskígyó, a dél-amerikai anakonda a 8–10 méteres hosszúságot is elérheti. Gyakran tar-

Kiskópé

Melyik a nálunk élő legnagyobb bogár?

Miről kapta a nevét?

Májusi megfejtés: Sokan labdázna, fogócskázna, vagy eldobom-hozd vissza játékot játszanak kiskutyájukkal.

Nyertesek: Bocskor-Salló Farkas, Csíkszentkirály;
Keresztessi Csilla, Szabéd; a marosvásár-
helyi R. Guga Iskola tavalyi III. C osztálya.

tózkodik a vízben, de zsákmányát, főleg emlősöket a parton ejti el.

A gyíkok őriása, a páncélos varánusz Indonézia Komodo szigetén él, 3 méteres. A helyi lakosság komodói sárkány néven emlegeti, és fél tőle, hiszen disznókat, szarvasokat, kecskéket zsákmányol, sőt az embert is megtámadja. Ha elgondoljuk, hogy ez az óriás a mi kedves kis fűregyikunk rokona!

Az Aldabra- és a Galápagosz-szigeteken élő **óriásteknős** 2 méter hosszúra is megnő, hátpáncélján akár egy felnőtt embert is elbír.

A legnagyobb madár, a kondorkeselyű Dél-Amerikában él. Kitárt szárnyának fesztávolsága 3 méter.

Óriások nemcsak a gerinces állatok között vannak. A fejlábúaknak nevezett **puhatestűek** közül a polip rokona, **az óriáskalmár** az egyik „tengeri szörny”. A tengerészek úgy tartották, hogy fogókarjaival hajókat ránt a mélybe. Egy példányt a vihar Norvégiában vetett partra, ez fogókarjaival együtt 10 méteres volt, szeme 40 cm-es, akkora, mint egy futball-labda.

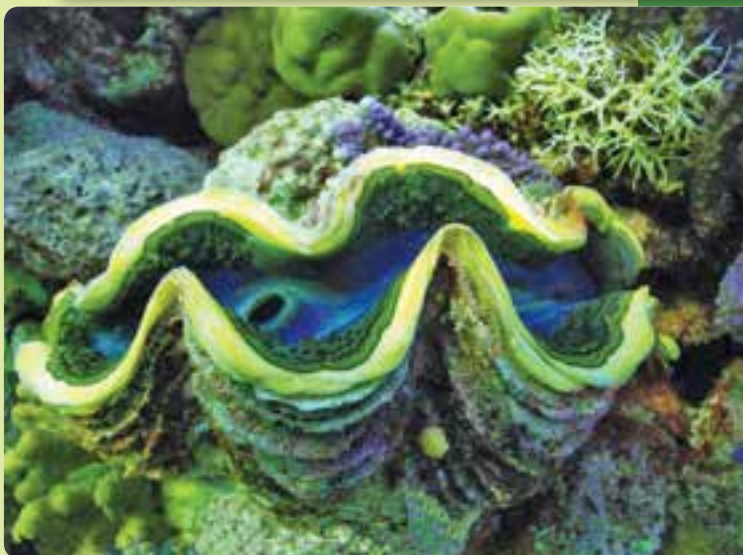
Az óriáskagyló az Indiai-óceán korallzátonyain él, teknője 1,5 m, akár fürdőkádnak is beillik. A budapesti Természettudományi Múzeumban is látható egy szép példánya. Nevezetessége, hogy nagy írónk, Jókai Mór hagyatékából származik.

A legnagyobb földigiliszta Ausztráliában él, 3 méter hosszú és 3 cm vastag.

BITAY ÉVA

Dél-Amerikában nem azt éneklük, hogy Kis, kis kígyó...

Ha nem ő kap be téged, akár fürdőkádat is készíthetsz belőle

Nem is tudná letagadni a komodói sárkány, hogy Kószabósza a rokona

Kvak, a tekergő

Sziasztok,
Kvak vagyok.

Nagyon szeretek barangolni, fényképezni és rajzolni. Szeretném nektek hónapról hónapra bemutatni a barátaimat, a természet apró és nagyobb lakóit és a csodás tájakat, amelyeket bejárok.

A természet rengeteg titkot rejteget. Fedezzük fel együtt őket.

Tanuljuk meg, hogyan **ővjük a természetet** és a benne lakókat. Szeretném, ha majd ti is segítenétek nekem, és lerajzolnátok vagy lefotóznátok, hogy merre jártatok, melyik cimborámmal találkoztatok. Hamarosan megkezdjük együtt a nagy barangolást szűkebb és tágabb hazánk tájain.

Mielőtt útnak indulnánk, megmutatom nektek, mit szoktam föltétlenül magammal vinni a kirándulásokra.

Legyen egy könnyű hátizsákunk. Mivel az ember 70%-a víz, fontos, hogy vigyünk egy palack ásványvizet (nem üdítőt), mert legyen tél vagy nyár, **a folyadékot**, amit az izzadás során elveszítünk, **pótolnunk kell**, különben kiszáradunk! (Én termoszba szoktam tenni, mert nyáron hűs marad, télen meg szobahőmérsékletű). Tudtad, hogy nagy me-

legben, ha nem iszol vizet 2-3 napig, szomjan halsz, viszont ha nem eszel, de van vized, egy hónapig is kibírhatsz!

Használjunk fejfedőt, nyáron kendőt a forró napsugarak, télen sapkát a hideg ellen.

Öltözzünk rétegesen, mivel a természetben, főleg a hegyekben, szeszélyes és kiszámíthatatlan az időjárás.

Húzzunk túracipőt vagy bakancsot, mert az avaron vagy a poros úton könnyen elcsúszhatunk. Pamut vagy gyapjú zokniban nem sérti fel lábadat a cipő, a hosszú szárú nadrág véd a kullancsok, tüskék, horzsolások ellen.

Mit vegyek fel?
Mit vigyek
magammal?

Ezt én fényképeztem.
A címe: Aúúú...

Küldj te is saját felvételt
vagy rajzot!

A szarvasbogarat
a kovászjai **Kelemen
Dániel László**,

a napraforgókat a
marosvásárhelyi **Mészáros
Noémi** rajzolta.

Legyen nálunk egy tábla csoki, mert megelőzi, illetve enyhíti az izomlázat. Ha úgy érezzük, hogy szédülünk, elgyengülünk, azt jelenti, hogy leesett a vércukorszintünk. Szopogassunk tüstént el egy kocka csokoládét!

Az erdő közelében mindig szoktam túrabotot keresni a hullott ágak között, mert segít az erő kifejtésben, s ha sűrű az aljnövényzet, gyakran megpiszkálom magam előtt, hogy kígyó cimbi tudjon az utamból kitérni.

Ha **nem bántjuk a természet lakóit**, ők sem bántanak minket. Ne kiabáljunk, mert megriasztjuk az állatokat, de a botot üssük néha egy kőhöz vagy kopogtassuk meg vele a fát, esetleg tapsoljunk, hogy a nagyobb vadak hallják jöttünket, és el tudjanak menekülni. Higgyétek el, ők jobban félnek tőlünk!

Kíváncsi vagyok, ti mit szoktatok magatokkal vinni egy túrára.

Írta és rajzolta KOVÁCS RÉKA RHEA

Készüljetek, mert
októberben indulunk!
Brekkk!

fényképezőgép

zsebkendő

gyümölcs

csoki

sebtapasz

víz, tea

zokni

meleg felső

sapka

túracipő

Mit gondol...

a két kutyus? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

MIT GONDOL A GEPÁRDMAMA?

A májusi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Mikor jön már a párom? Hát, gyerekek, apa megint túlórázik.
- Több szem többet lát.
- Újra itt van, újra itt van a nagy csapat!.
- Várjuk a majmokat Iránból, csak nem tudjuk, melyik irányból.
- Elkelné egy dajka. Vajon van-e még hely az állatódodában?

– Ha ezek a kölykök megint elszaladnak, én piros pöttyösre aggódom magam.

Toncea Réka Boróka, Marosvásárhely, Szilágyi Richárd, Rácz Roland Zsolt, Bihar,
Kovács Kata, Rab Henrietta, Sepsiszentgyörgy,
Páni Petra, Némethi Boglárka Evelin, Dés, Miklós Edit, Ivó

EZERARCÚ BARÁTOD

A könyv a legjobb barát. Remélem, te is meggyőződted erről. Könyv-barátod már sokszor tanított, szórakoztatott, vigasztalt, elaltatott, titkokat, csodákat mesélt. Pedig te hányszor szakítottod, hanyagolod el! Hagyod porosodni, mert átpártolsz a számítógéphez, a tévéhez! Ő vár türelmesen, s ha végre kinyitod, egész lényével fordul feléd – hiszen igaz barátod.

A szó elszáll, az írás megmarad – mondta az ember sok-sok ezer évvel ezelőtt, és kőbe, agyagba, fába véste a törvényt, a szerződést, a tanítást, a krónikát.

Hogy hívjuk a lap sarkán a tűrődést?

A sumérok hagyták ránk a legrégebbi könyveket: ékírásos, rajzos agyagtáblák ezreit. Sőt a nyomda őseit is ők találták fel 6 000 évvel ezelőtt: kőből vagy fémből készített pecséthengerekkel a puha agyagba nyomtattak. A ninivei könyvtár 20 000 agyag-könyve szinte teljes épségben ránk maradt.

Melyik királyunknak szerepel a nevében az olvasás szeretete?

Az ókori Egyiptomban nádból készült papirusztekercs volt a könyv. Az alexandriai könyvtár 49 000 papirusztekercsét tűzvész emésztette el.

A régi görögök, rómaiak, perzsák, zsidók papirusz- vagy pergamen-tekercsre írták, és két fahengerre tekerték könyveiket.

Póthi. Így hívják a pálma-levelekre írt, régi tibeti könyveket. A lapokat vászonba vagy selyembe pólyálták, deszka közé fogták. Ezeket böngészte Kőrösi Csoma Sándor a sziklakolostorok fűtetlen celláiban. Neki köszönheti a világ, hogy megismerhette a tibeti nyelvet és műveltséget.

Nem legyező, összefűzött bambuszlapocskákra írt kínai könyv.

Ki készítette a legértékesebb kódexeket Magyarországon?

A középkori kódexek kecske- vagy borjúbőrből cserzett pergamen lapjaira kézzel írtak, festettek, a lapok szélét összevarrták, majd aranyozott, fémcsatos bőrkötésbe foglalták.

Hogy hívják a kódexek díszes, rajzos kezdőbetűit?

1450-ben Gutenberg feltalálta a nyomtatást: az ólomból öntött betűkből fakeretbe kszedték a szöveget, bekenték festékkel, és préssel rászorították a lapot (innen ered a nyomtatás és a sajtó szavunk). Ötszáz éven át a nyomtatott könyv volt a tudás legfontosabb hordozója.

A világ legnagyobb könyve másfél tonnás. Magyar mester készítette el 2010-ben.

A legkisebb könyvek csupán pár milliméteresek. A 4 000 kötetes törpekönyvtár elfér néhány bőröndben.

Ma az elektronikus könyvek kezdik kiszorítani polcon sorakozó társait. De mielőtt átpártolnál, kérdezz meg egy szemorvost, vagy gondold meg, hogy áram nélkül a legokosabb számítógép is halott.

Hasalj a fűbe, lapozd fel kedvenc könyvedet. Ismerős a tapintása, az illata, a meséje. Lelke van, mely a te lelkedet keresi.

Zsigmond Emese

Megfejtések – furcsa cipők: A holland népviseletnek ma is része a facipő. Rámás csizmát a magyarok, sarkantyúst a lovasok, hétmérföldest a mesehősök, cowboy csizmát az amerikai marhapásztorok viselnek. Topánka, cipellő, lábbeli, bocskor, papucs, saru, csizma, szandál, bakancs, torna-, tenis-, balett-, túsarkú-, magasszárú-, félcipő. **Nyertesek:** Cornea Kincső, Marosfalu; a nagyváradi Juhász Gyula Iskola III. osztálya; a lövétei IV. osztály, mindkettő tavalyi.

Havonta 3 díjat!
sorozat

Rejtvénypályázat

**Havonta
5 díjat!**
sorsolunk ki

Ha szeretsz rejtvényt fejteni, ezen a két oldalon – az én birodal-
mamban – egész tanévben találsz kobaktörőket. A rejtvénypályá-
zat megfejtésével ráadásul jutalmat is nyerhetsz: havonta
öt díjat sorsolunk ki a beküldők között. Szalai Borbála
iskolakezdős versének utolsó sorát várom a szeptemberi
pályázóktól.

A Rejtvénykirály

Ma, amikor útnak indul
A sok kicsi iskolás,
Kívánjuk, hogy öröm legyen
..... !

VÍZSZINTES

1.A megfejtés

- 4.... baba és a 40 rabló
- 7.Lovak kedvence
8. Kiváj (KOTOR)
- 10.Papírmérték
11. Becézett Arnold
- 12.Éjszaka ellentéte
- 14.Irsai Dénes névjegye
- 15.Herélt kos
- 16.Hidak közepe!
17. Patás háziállat
18. Átkarol
- 20.Járművön utazó
21. Keleti táblajáték (GO)
- 22.A világegyetem teremője
- 24.Igen ellentéte
- 25.Végül egr!

FÜGGŐLEGES

- 1.Csordultig tele
- 2.Kellemetlenséget
okozó
- 3.Az ábécé 2. és 3.
betűje
- 4.A végén állati!

5.Palota közepe!

6. Írásművek gyűjtőneve
(IRODALOM)

9.Sornál páros betűi

11. Antal Pál névjegye

13.Pünkösöd kezdete!

14.Ingerlékeny

16.Tiló közepe!

18. Átesik az elején!

19. Öreg Sára névjegye

20.Ilyen lapi is van
(ékezhíány)

23.Lyukas sor!

24.Nagy Áron névjegye

VAJNÁR ILONA
rejtvénye

1	2	3	M	U		4	5	6
7				8	9			
10			11					O
12		13				14		
15				A		16		
17			18		19			
T		20				21		
22	23				24			
25				U	L			!

Nyertesek

A májusi rejtvénypályázat megfejtése: ezerszer megáldja; Egy csokor szíves szó, mint egy csokor virág, fogadjátok tőlünk, kedves édesanyák! **Nyertesek:** Jakabfi- Bíró Csenge, Székelykeresztúr;

Póra Márk, Marosvásárhely; Bálint Mónika, Szilágycseh; Sárközi Editke és Roncsek Emma, Héreg (Magyarország); a bogdándi tavalyi IV. osztály.

A Süni Napsi megfejtései: te kispárna, Balázs, sünidő. **Nyertesek:** Csatári Zita, Szatmárnémeti; Kotró Nándor, Illyefalva; Jurje Tímea Andrea, Zilah; Fodor Nóra és Kristóf, Szamosújvár; Fülöp Nikolett, Budapest; a székelyszenterzsébeti tavalyi II. osztály; a marosvásárhelyi L. Rebreanu Iskola III. G osztálya, mindkettő tavalyi.

Találd ki!

1

– Na, milyen volt az **ELSŐ NAP AZ ISKOLÁBAN?** –
kérdezi a hazatérő kis elsőst az anyukája.

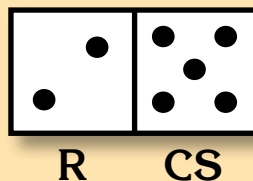
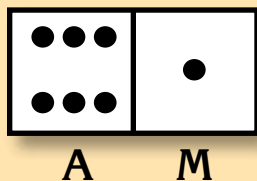
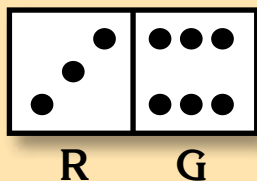
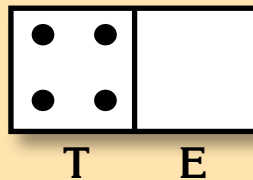
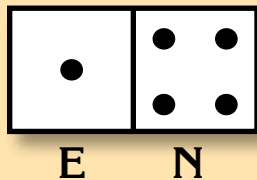
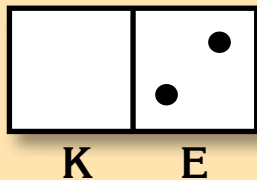
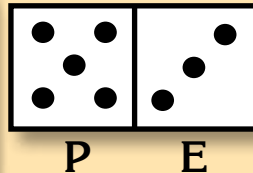
– Első nap? – kérdezi a gyerek – hát...

A kérdés folytatását a rejtvényből tudhatod meg: húzd ki a táblázatból a fenti szöveg kiemelt négy szavának betűit, majd olvasd össze a megmaradt betűket.

E	H	O	L	S	L	N
A	Ő	P	I	S	N	A
P	K	E	A	LL	Z	M
E	I	S	N	N	K	O
L	Á	I	?	B	A	N

2

Illeszd az első dominókockához a többi pontszámaik szerint, majd olvasd sorba az alattuk levő betűket. A megfejtés a könyv egyik őse.

3

Felismered a növények, állatok kinagyított részletét? Akkor olvasd sorba a kezdőbetűket – egy iskolai tárgy a megfejtés.

Fodrász a vendégnek:

– Szeretné, ha megmaradna a hosszú haja?

– Igen.

– Jó, akkor becsomagolom.

...

A bolondokházában egy ápolat levelet ír. Az orvos meglátja, és megkérdi:

– Na, kinek írogatunk?

– Hát csak magamnak néhány sort – feleli a beteg.

– És mi lesz benne?

– Nem tudom, még nem kaptam meg.

...

Két fal beszélget:

– A sarkon találkozunk!

...

– Mit mondanak a szakácsnők, ha meglátnak egy kupac krumplit?

– Na, pucoljunk!

...

– Apa, nézd, egy élő csirke!

– Fiam, ne beszélj sületlenségeket.

...

– Mi állítja meg a hajhullást?

– A padló.

...

– Min veszekszik négy bolond, mielőtt taxiba szállnak?

– Hogy ki üljön az ablak mellé.

...

– Mi lesz Süssüből, ha megfőzik?

– Zöldbábfőzelék.

...

– Mi van a kezeden, kisfiam?

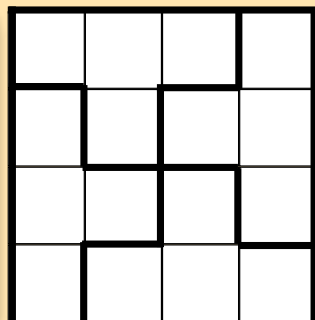
– Nagyító.

– Nem azt kérdeztem, hogy kitől van.

...

4

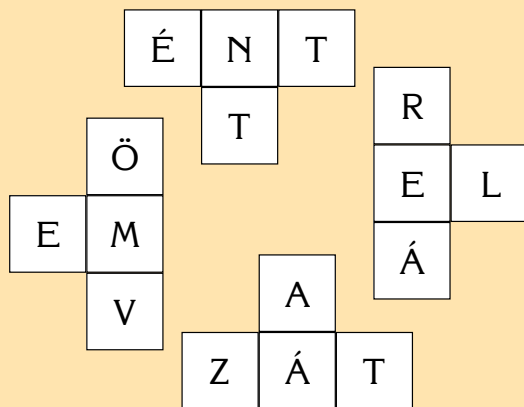
Ha kíváncsi vagy, mire tanítja Peti a papagáját, másold át a betűket az üres hálóbá, és olvasd össze őket.

5

Egy szót kell kitalálnod, és beírnod az alsó, sárga sorba. A csillagok azt jelölik, hogy a bal oldali szavak betűi hol találhatók a keresett szóban.

FŐ	*							*
ÖT				*	*			
TEJ		*	*		*			
RŐF	*						*	*
TÖR					*	*	*	

Szólj, szám!

1. Egészítsétek ki a mondatokat a csejget megfelelő alakjával.

Nyiss ajtót, valaki

Mielőtt érkeznel, telefonon

Nincs menekvése, neki már

Vége a nyári szünidőnek vagy a tízperces szünetnek,

A végzősök búcsúját úgy hívjuk:

2. Pír (pir-) szógyökünknek terebélyes bokra van. Keressétek meg minél több képzett, összetett szó-hajtását.

3. *Csak aszondom* – írta tréfásan a kiejtés szerinti alakot Weöres Sándor a 28. oldalon idézett versében. Javítsátok ki, és gyűjtsetek hasonló párokat: így ejtjük – így írjuk.

.....
Májusi megfejtések: 1. rókaelkű – ravasz; oroszlánszívű – bátor; nyúlszívű – gyáva; galambepéjű – szelíd, béketűrő; madár-csontú – vékony, törékeny; madárcsontú – alig eszik; farkastörvény – kegyetlen, erőszakos viselkedés; krokodilkönny – nem őszinte bánat; csigavér – lassú, nyugodt; birkatürelem – nagy türelem. 2. Este érkezett – nem nappal; az este érkezett – tegnap este; este érkezik – ma este; nyáron épült fel – nem télen; a nyáron épült fel – az elmúlt nyáron; nyáron épül fel – ezen a nyáron. 3. Tiszta víz a ruhám, és ez a te lelkeseden szárad. Tiszta víz a ruhám, és ezért te vagy a hibás. Mostanában olyan ritka a szép dús haj. Mostanában alig látni szép, dús haját.

Nyertesek: Mátyus Anita Evelin, Mezőpanit; a csíkszeredai Petőfi Sándor Iskola III. C; a marosvásárhelyi Művészeti Líceum IV. B osztálya, mindkettő tavalyi.

A NEGYEDIKES CSAPATOK

Szólj, szám! pontszámuk alapján jutnak be a KAV országos döntőjébe. Szeptembertől februárig minden feladat megfejtését küldjétek be közösen, összesítve, a csapat vagy az osztály nevében.

Szó-móka

– Mit jelent, ha verőfényes napon azt hallod: A-B-C...
 – Betűz a nap az ablakon.

.....
 – Miért süt a nap?
 – Mert nem tud főzni.

.....

MASZAT MŰVÉSZ a SZIVÁRVÁNYON

Jártál már sötét szobában, pincében, padláson? Úgye te is szoktál félni a sötétben? Mert én igen. Képzeld el milyen lenne a világ fény nélkül, színek nélkül.

A szín élet! Színek nélkül halott lenne a világ. De mikor, hogyan és honnan keletkeznek a színek? Gyere velem, fedezd fel e színes színvilágot!

Minden kirándulás a bepakolással kezdődik. Mi legyen a hátizsákban? Ceruza, rajztömb, vázlatfüzet, radírgumi, vízfesték, zsírkréta, pasztell, színes papír, olló és ragasztó – ezekre mind-mind szükség lehet az út során. A fényképezőgépem sem felejttem el, s már indulnék is, mikor egyszer csak elered az eső. Elsötétül az ég, s olyan zápor kerekedik, hogy már az esernyő sem segít. De szerencsére nem tart soká, pár perc, és újra előbújik a Nap.

Láttál már Szivárványt? Hány színe van? Hét: vörös, narancs, sárga, zöld, kék, sötétkék és ibolya. Kíváncsian indulok el a szivárványon.

Mint a láng a fényt, úgy hozza létre a fény a színeket. A színek a fény gyermekei, a fény a színek anyja. A színek fényhullámokból jönnek létre, melyek önmagukban véve színtelenek. A szín csak szemünkben és agyunkban jön létre. Amikor azt mondjuk: ez a fazék vörös, valójában azért tetszik vörösnek, mert a fény összes többi színét elnyeli,

csak a vöröset veri vissza. Önmagában véve vagy sötétben az edény színtelen, fényre van szüksége hogy színesnek lássuk.

A villám s a mennydörgés megrémít, de a szivárvány színei megnyugtatók, és felemelik lelkünket. A szivárvány a béke jele. El is határozom, hogy megfestem a szivárványt. Tarts velem, kész munkádat küldd el mielőbb a szerkesztőség címére.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

A sorozat következő részeiben a szivárvány színeiről mesélek majd.

Egry József (1883-1951)
egyedi stílusában sokszor megfestette az izgalmas fényjelenséget, a szivárványt

Amiként a kimondott szónak színes ragyogást kölcsönöz a hangzás, úgy ad a szín egy formának lélekkel teli zengést. (Johannes Itten)

Bolygó zápor libben, táncol,
Suhog fa sűrűjén, fa ágán.
Kéklő, halvány felhők alján
Kivirul a ragyogó Szivárvány.
(Weöres Sándor)

Gyerző Viola, Négyfalu

Levelező

Adjon Isten eredményes, vidám tanévet! Kószabósza vagyok, a Napsugár kószáló, kíváncsi kissárkánya.

Nem királykisasszonyokat rabolok, hanem izgalmas, okosító utazásokra hívlak titeket. Leveleiteket is én bontogatom, és köszönöm meg mindazoknak, akik írtak nekünk: **Gáll Ágnes**, Torda; **Kiss Katalin**, Szováta; **Jakus Henrietta** és **Janka**, Kecskemét; **Török Szabolcs**, Székelyhodos; **Kátai Szilvia**, Iszló; **Bakó Fruzsina**, Jobbágytelke; **Szakács Zsolt**, Zabola; **Mészáros Rúben Dominik**, Trubócs Vivien, Csuka Evelin Viktória, Blaskó Nóra, Rázmán Attila Botond, Móricz Ábel, Nagy Orsolya Tünde, Nagyvárad; Imreh Csaba Lehel, Sepsiszentgyörgy; **Miklós-Sántus Andrea**, Gránca Jolán, Búzás Éva Laura, Szépvíz; **Gyurka Krisztián**, Kolozsvár; **Opriş Júlia**, Dés; **Kállai Hanna**, Gál Angéla Eszter, Szatmárnémeti; **Magyar-Sáska Attila**, Madarász Bernadett, Gyergyószentmiklós; **Püsök Zsannett Bernadett**, Szilágypanit; **Melász Alexandra**, Nagyenyed; **Nagy Boglárka**, Disznajó; **Kiss Eszter**, Marosvásárhely; **Keresztes Tímea**, Brassó; **Horváth Arabella Barbara**,

Dicsőszentmárton; **Benkő Ágota**, Kovászna; **Kovács Nándor Hunor**, Csíkbánkfalva; **Adorján Johanna**, Margitta; **Aikó Beáta**, Mezőpanit; **Cornea Kincső**, Marosfelfalu; **Bálint Viktória Mercédesz**, Szilágycseh; **Ruff Kitty**, Bihar; **Mihály Éva**, Szentegyháza; **Laczkó Kata**, Gyergyóremete; **Mali Csenge**, Vámfalu; **Habi Alexandra**, **Iakob Cristián Levente**, Bihar; **Tófalvi Ágnes**, Déva; a sepsiszentgyörgyi Várad József Iskola **tavalyi** IV. E; a kolozsvári Zenelíceum III. B, a Báthory István Líceum III. A; a **szászrégeni** A. Maior Iskola III. B, IV. B; a marosvásárhelyi Dacia Iskola III. C, a L. Rebreanu Iskola II. F, III. E, a R. Guga Iskola III. C; a nagyvárad Juhász Gyula Iskola IV.; a **brassói** Áprily Lajos Főgimnázium V. B; a négyfalusi Zajzoni István Líceum III.; a **szatmárnémeti** Dr. V. Lucaciu Iskola II. C; a **gyergyószentmiklósi** Kós Károly Iskola IV. A; a **csíkszentdomokosi** Templom Melletti Iskola II. B osztálya; az **érkörtvélyesi** IV.; az **avasújjvárosi** IV. B; a **kovásznai** III. B; a **bihari** III. B; a **bánffyhungyadi** III. C; a **magyarlapádi** IV.; az **olthévízi** IV. B; a **zabolai** II. B, IV. B; a **kézdizsentkeresztii** II.; a **dési** III. D; a **szinerváraljai** III. B; a **margittai** III. A; a **csíkdánfalvi** III. SbS; a **mezősámsondi** IV. B; a **tordai** IV.; a **mezőpaniti** IV.; a **korondi** III. B osztály; **esztelneki**, **pusztadaróci**, **kakasdi** olvasóink.

● György Éva tanító néni mezőcsávási kisdiákjai a Föld napja alkalmából készítették ezeket a gondos, ötletes munkákat, *Védd a természetet!* címmel.

● Vámfaluban, Gergely Julianna tanítónő osztályában élő még a néphagyomány. Fonójelenetüket Szatmárnémetiben, a Filharmónia termében is megtapsolta a közönség. A hálás szülők nevében **Cseh Mónika** anyuka írt.

- A Napsugár kör tagsági igazolványunkkal ingyenesen látogathattuk meg a marosvásárhelyi állatkertet – írta **Gáll Ida és Bíró Anna Veronika tanító néni**, akiknek **csíkszentdomokosi** kisdíákjai egyúttal meglátogatták testvérosztályukat is a marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskolában.

- **Tófalvi Csilla tanító néni** korondi osztálya cikket szerkesztett *Itt születtem* rovatunkba, díjat nyert a *Napsugár országos öttusa bajnokságán*, Kalibáskőn erdei iskolában okosodott, és szorgosan gyűjtötte a Napsugár bélyegeket. Íme, milyen erős várat építettek belőlük.

- A mi utunk elvezet városról városra, lélektől lélekig, egészen a Napsugár szerkesztőségéig – ezt a címet adta **Asztalos Tünde tanító néni** osztálya a **szászrégeni Al. Ceuşianu Iskolában** készült Napsugár-bélyeggyűjteménynek, amelyet ötletesen az ország térképére ragasztottak fel.

- **Sándor Emőke és Nagy Éva tanító néni** **székelyudvarhelyi** kisdíákjainak útja a **Móra Ferenc Iskolából** a Napsugár szerkesztőségébe vezetett, innen pedig a botanikus kertbe, ahová bélyeggyűjteményüknek köszönhetően ingyen látogathattak el.

- A Napsugár két munkatársát, **Cseh Katalin** költőt és **Bak Sára** grafikust közös játékra hívta meg két Napsugár-olvasó osztály: **Bak Márta** kisdíákjai a **kolozsvári Zenelíceumból** és **Bárdos Réka tanítványai** a **János Zsigmond Unitárius Kollégiumból**. Felejthetetlen találkozás volt.

Kurcsi Hilda,
Körtvélyfája

KEZDŐDIK AZ ISKOLA

*Könyv, toll, tinta, ceruza,
rontom-bontom, kezdődik az iskola,
csak „aszondom” – mondjátok ti is
Weöres Sándorral, de nem rontotok-
bontotok, hanem alkottok, mégpedig
csodaszép „iskolakezdő”
kézimunkákat.*

Nagy Lenke tanító néni ivói kisdiákjainak hajtogatott ceruzái biztosan azért ilyen vidámak, mert sohasem tompul el, törik ki a hegyük.

A bagoly a tudomány jelképe, ezért formálták bölcs bagoly alakúra papírhenger ceruzatartójukat **Bartha Denise tordaharasztsói tanítványai**.

A nagyszalontai Arany János Líceumban tobozból születtek a baglyok. **Tóth Éva Andrea tanító néni** osztályának levél-tündérékéje mindenkinek vidám tanévkezdést kíván.

Öröm lehet abba az osztályba járni, ahová ilyen csodás osztályfa hívogatja a gyerekeket. **Kovács Márta tanítónő** nyárádszeredai kisdiákjai az őszi erdő minden kincsét, néhány oldal színes folyóiratot és rengeteg képzelőerőt komponáltak bele.

Séra Tünde tanító néni marosszentgyörgyi osztályában is bagoly köszönti az iskolába érkező gyerekeket, és mesél az őről is nekik, hiszen szeme, teste karton, de szárnya, füle sárguló falevél.

Szilágyi-Székely Melinda tanító néni magyarlapádi kisdíákjai karton háttérre ragasztották hajtogatott gyümölcsöket, majd kenderfonalból kosarat fontak köréjük. Őszmá-nócskát száraz füvekből, levelekből, mohából formálták.

Sárgul és szárad már a kukori-cacsuhé, próbáld meg, sikerül-e olyan szép, sose-hervadó virágot hajtogatnod-sodornod belőle, mint **Somogyi Piroska szilágynagyfalusi tanítványainak.**

Mutatós a szalvétagala-csinból, magokból ragasztott almacsutka, készítsd el te is a **szászrégeni A. Maior Iskolába, Mátyás Erzsébet tanító néni** osztályába járó **Bondor Karola** munkáját, de az almát edd meg egészen, csak a szára maradjon.

Margittai olvasóink **Coznici Gabriella** és **Forgács Enikő** osztályában kartonból kivágtak 2-2 azonos formát, árnyalt színű, gyűrt csomagolópapírral bevonták, majd páronként összeragasztották a fél gyümölcsöket, hogy a papírszéleket eltakarják, és térhatású legyen.

Irkafirka

Megkezdődött az iskola,
Csípd hát magad, kiskoma!
Színesek a falevelek,
Megindult a sok gyerek.

Mind iparkodnak az iskolába,
Tanulásra készen állva:
Zenére, olvasásra,
Mindenféle tudományra.

Sárosúti kis iskola
A gyerekek barátja,
Minden évben őket várja,
Sok-sok jóra megtanítja.

**A csíkszentdomokosi
Sárosúti Iskola IV. osztálya**

Gyerünk, talpra, kisdíák,
Kezdődik a tanítás!
Levelet zörget a szél,
Azt súgja, hogy jó diák legyél!

György Kata,
Marosvásárhely

Szacsvaysnak lenni jó,
okosnak és gyorsnak,
versenyzőnek lenni jó,
küzdeni a sorssal.
Tanulónak lenni jó,
olvasni és írni,
bankosnak volna jó,
pénzt adni és kérni.

Seres Sándor,
Nagyvárad

Faluvégi Kriszta,
Marosvásárhely

Péter Iluska, Kőhalom

**Olvasóink
a sepsiszentgyörgyi
Váradi József Iskolából:**

Kezdődik az iskola,
vége van a nyárnak,
elmennek a madarak,
hűvös szelek járnak.
Indulj, pajtás, rajta hát,
vár a tanci s a sok barát.
Boldogok a gyerekek,
mert tanulni szeretnek.

Szabó Zsombor

Iskola, iskola,
Nyílik a kapuja.
Gyerekek, gyerekek,
Tanterembe veletek.
Szünetben nagy
sürgés-forgás,
Ki nem szedi a lábát,
Lekési az órát.

Ferencz Vanessa Karola,

Tétován kel a nap,
Táskám hátamra veszem,
Indul az iskola,
Nincs hozzá nagy kedvem.
Az ünnepély már sugárzó,
Iskolám udvara
Beszédektől hangzó.
Bennünket fojtogat
Sok mondanivaló,
Az osztályteremben
A csend kuporgó.
Hátamon pihekönnyű táskám,
Vidáman lépek ki
Iskolám fénylő kapuján.

Kató Balázs

Kendi Bálint, Négyfalu

Csinádi Attila, Marossárpatak

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei
și Consiliului Local Cluj-Napoca
Proiectul susține candidatura
orașului Cluj-Napoca la titlul de
Capitală Culturală Europeană 2021

Lövétei olvasóink:

Az iskola nagyon jó,
itt a gyerek vigyorgó.
Játszunk meg tanulunk,
írunk és olvasunk.
Felmérő előtt izgulunk,
ha jól sikerül, örülünk,
ha picit rosszul, könnyezünk.
Ilyen az iskolai élet,
neked is ez a véleményed?

Márton Fanni

Az iskola az nagyon jó,
Van benne sok tanuló.
Szünetben játszanak,
Labdázna meg futnak.
Napsugarat kapnak,
Abból olvasnak.
Sokat tanulnak,
Ezért elfáradnak.

Mihály Szende Kinga

Miért rossz az iskola?
Hogy senki se tanulna,
Mi lesz később, ha most
Nem tanultok?
Nem tudom felfogni,
Nem is fogom megérteni,
Hogy miért nem szeretitek,
Hisz nélküle buták lesztek.

Lázár Róbert Venczel

Az iskolában tanulni kell,
Azért a világ nem borul fel.
Ha ez a román nehéz,
Úgye megment Teréz?
Mindenki az órát lesi,
És a házit nem szereti.

Mag Eszter

Ha óvó néni lehetnék,
Sok kisgyermekre vigyáznék.
Tanítanám őket játszani,
énekelni,
Az iskolára alaposan
felkészülni.

Szél T. Nikolett, Nagyvárad

Ha a hátizsákom élne,
Bátran útrakélné.
Felvenne a hátára,
Úgy indulnánk iskolába.

Hazafelé könnyebb volna,
A hátizsáknak
nem lenne dolga.
Felvenném őt a hátamra,
Úgy mennék be a váramba.
Pető Ágnes, Kolozsvár

**Orbán Sarolt,
Kolozsvár**

Szivárvány, Szivárvány,
minden gyerek téged vár!
Az év minden hónapjában
megérkezel verssel,
mesével, százzal.

Napsugár, Napsugár,
téged vár már a világ!
Tőled jön a sok jó ötlet,
kézimunkák és a képek.
Szivárvány, Napsugár,
kis gyereket, nagy gyereket
mindig megörvendeztetsz.

Opriş Júlia, Dés

Kulcsár Blanka, Kolozsvár

**Szabó Arnold Zsombor,
Mezősámsond**

Ősz van, gyerekek,
Iskola vár titeket!
Gyerünk, hajrá, menjetek,
Iskola vár titeket.
Dudás lakozik bennetek,
Iskola vár titeket.

Pető Nóra, Nagyvárad

Nagy-György Márta, Zabola

Címlap:

KESZEG ÁGNES

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.

Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuşi nr. 202. ap. 101.

E-mail: naps.ziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.

A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001
B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÓSZABÓCSA ÜZENETEI

Új sorozatom
a magyar
néphagyományokról szól.

Olvass,
és küldj rajzot róla!

Székelykapuk Orbán Balázs
szejkefürdői sírjánál

Kányádi Sándor: Néma tulipán
Ruff Kitty rajza, Bihar

Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!

A kolozsvári Kötő Boglárka
a díjugratás ezüstérmes nemzeti bajnoka

Új környezetvédő
rovatunkban
Kvak,
a tekergő mesél.

A **Derülj, derülj!**
varázsszóra megtelik tréfás
verssel a Napsugár két oldala.
Új rovat ez is, nevetős.

SZÉKELYKAPU

E lapszám
támogatói:

Nemzeti Kulturális Alap

BETHLEN GÁBOR
Alap

Minden hónapban vágjátok ki, és ragasszátok nevetek mellé az osztály közös gyűjtőlapjára a bélyeget. Áprilisban küldjétek el nekünk az egész gyűjteményt. Érdeemes, hiszen biztosan ingyenes múzeumi, állatkerti, botanikus kerti belépőt és egy meglepetés-ajándékot, sőt talán még illyefalvi tábort is nyertek vele.

9 771221 775008 14653